

Ocenianie kształtujące



Monika Borkowska
doradca metodyczny
PCE Lubań

Definicja oceniania kształtującego

Ocenianie kształtujące to częste, interaktywne ocenianie postępów ucznia i uzyskanego przez niego zrozumienia materiału, tak by móc określić, jak uczeń ma się dalej uczyć i jak najlepiej go nauczać.

Ocenianie kształtujące polega na pozyskiwaniu przez nauczyciela i ucznia w trakcie nauczania informacji, które pozwolą rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się, aby:

- ❖ nauczyciel modyfikował dalsze nauczanie,
- ❖ uczeń otrzymywał informację zwrotną pomagającą mu się uczyć.

Zalety oceniania kształtującego

- ❖ sprzyja uczeniu się i tworzeniu dobrego klimatu do uczenia,
- ❖ motywuje uczniów do nauki,
- ❖ sprzyja uczeniu się bez rywalizacji,
- ❖ sprzyja porównywaniu osiągnięć w aspekcie poszczególnych uczniów,
- ❖ pomaga docenić pracę ucznia przez wypowiedzenie pochwały,
- ❖ nie pozwala porównywać pracy uczniów ze sobą.



Elementy oceniania kształtującego

- ❖ cele,
- ❖ kryteria oceniania /NaCoBeZu/
- ❖ pytania kluczowe i techniki zadawania pytań,
- ❖ informacja zwrotna,
- ❖ ocena koleżeńska,
- ❖ samoocena.





Cele

***Najistotniejszą sprawą w ocenianiu kształtującym
jest uświadomienie sobie celu lekcji.***

Przed przystąpieniem do planowania lekcji nauczyciel powinien zastanowić się:

- ❖ po co chce właśnie tego nauczyć swoich uczniów?
- ❖ do czego przyda im się ta wiedza?
- ❖ jak wykorzystają ją w przyszłości?
- ❖ co będą umieć po mojej lekcji?
- ❖ co będą pamiętać z tej lekcji za kilka lat?

***Nauczyciel sam powinien być przekonany,
że warto tego uczyć.***

Kryteria oceniania „NACOBEMU”

Elementem oceniania kształtującego jest określenie kryteriów oceniania nazywanych żartobliwie przez profesora Jana Potworowskiego „**nacobemu**”, **czyli ustalenie, na co będziemy zwracać uwagę przy ocenianiu.**

Zadaniem nauczyciela jest więc dokładne ustalenie tego, co będzie brał pod uwagę przy ocenianiu, czyli co będzie oceniał.

Określenie „nacobemu” jest potrzebne zarówno uczniowi jak i nauczycielowi.

- ❖ Dzięki „**nacobezu**” nauczyciel zawiera z uczniem umowę, która jest zobowiązująca dla obu stron.
 - ❖ Dzięki niej uczeń uzyskuje informacje, czego ma się nauczyć, a nauczyciel zobowiązuje się do oceniania tylko tego, co wcześniej zostało ustalone.
- Ważne jest aby kryteria oceniania były jasne i konkretnie sformułowane.**



Kryteria oceniania – NACOBESZU korzyści dla ucznia

Uczeń:

- ❖ czuje się bezpiecznie gdyż wie, że nauczyciel nie zaskoczy go dodatkowym kryterium oceny,
- ❖ stara się zwracać uwagę na to, co nauczyciel będzie oceniał,
- ❖ wie, co powinno się znaleźć w jego pracy,
- ❖ oczekuje komentarza.

Informacja zwrotna dla ucznia

Informacja zwrotna to następny element OK. Jest ona szczególnym kontaktem nauczyciela z uczniem.

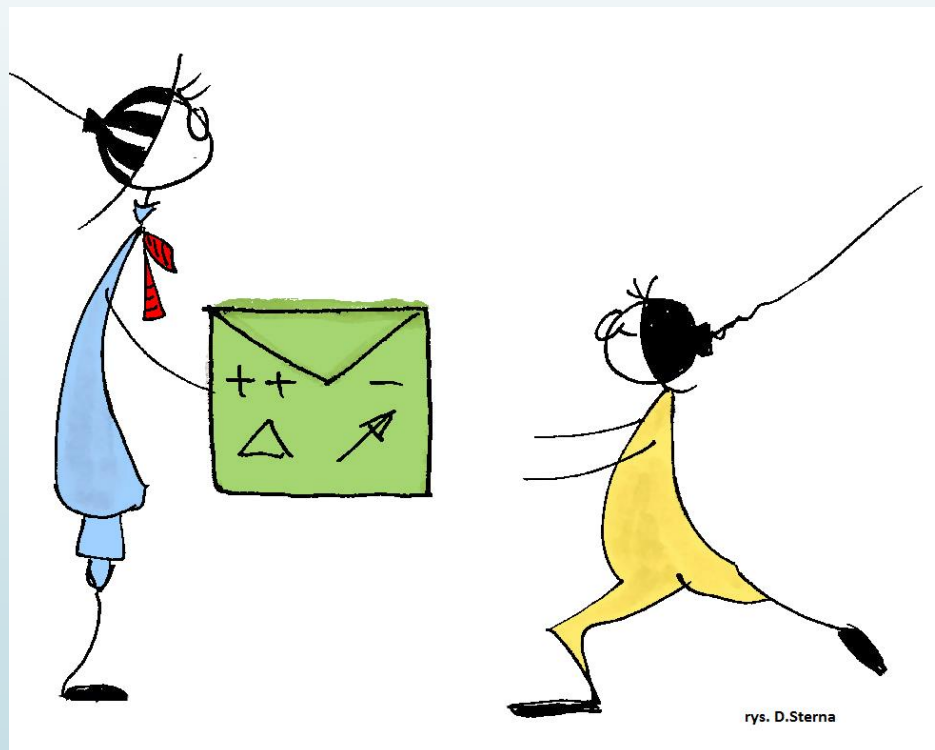
Najczęściej przyjmuje ona formę komentarza pisemnego lub ustnego do pracy ucznia. Nie jest korzystne łączenie informacji zwrotnej ze stopniami. Uczniowie bowiem nie zwracają uwagi na komentarz nauczyciela pod pracą, jeśli praca jest oceniona również stopniem.

Informacja zwrotna dla ucznia

Informacja zwrotna powinna zawierać następujące cztery elementy:

- ❖ wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- ❖ odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- ❖ wskazówki – w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę,
- ❖ wskazówki – w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Ważna jest jakość komentarza, ponieważ ma on pomóc uczniowi poprawić pracę i zaplanować dalszą naukę.



Ocena koleżeńska i samoocena

Uczniowie na podstawie ustalonych wcześniej kryteriów oceniania wzajemnie recenzują swoje prace.

Nauczyciel powinien pracować z uczniami nad :

- ❖ Ustaleniem kryteriów oceniania - (co?)
- ❖ Umiejętnością dawania informacji zwrotnej- (jak ?)



Samocena ucznia

- ❖ Co już umiem?
- ❖ Nad czym muszę jeszcze popracować?
- ❖ Co powinienem zmienić?
- ❖ Postanowienia na przyszłość.

Samocena jest nierozzerwalnie związana z ideą oceniania kształtującego.

Poprzez samocenę możemy zachęcić uczniów do wzięcia odpowiedzialności za swoją naukę.



Korzyści jakie przynosi samoocena



- uczniowie stają się bardziej samodzielni, odpowiedzialni za swoją naukę oraz zaangażowani w proces uczenia się,
- rozumieją, czego się uczą i po co,
- wzrasta u nich poczucie własnej wartości, pewność siebie i motywacji do nauki, dzięki czemu stają się samosterni,
- uczniowie wiedzą czego jeszcze nie opanowali i czego muszą się nauczyć,
- uczniowie chętniej się przyznają, że czegoś nie rozumieją,
- częściej zadają pytania,
- lekcje stają się ciekawsze dla uczniów i dla nauczycieli,
- nauczyciel ma stałą informację o postępach indywidualnych uczniów,
- nauczyciel może wspólnie z uczniami planować osiągnięcie przez uczniów założonych celów.



Ocenianie kształtujące *- podsumowanie*



- ❖ poprawia wyniki nauczania,
- ❖ podnosi wyniki testów, egzaminów zewnętrznych,
- ❖ aktywizuje uczniów, czyni ich świadomymi procesu nauczania,
- ❖ nauczyciel określa i wskazuje uczniom, czego mogą się nauczyć lub nad czym muszą jeszcze popracować,
- ❖ pomaga w rozwoju ucznia mającego trudności w nauce, pozwala „wyrównać szanse”,
- ❖ motywuje do nauki uczniów z trudnościami.



Bibliografia



- Sterna D., Ocenianie kształtujące w praktyce, CEO 2006
- Ocenianie kształtujące jako skuteczna metoda wyrównywania szans edukacyjnych D. Rozmus, I. Krajewska, J. Piekarska
- Materiały z konferencji "Pomagaj się uczyć! Od oceniania kształtującego do samosterowności ucznia w uczeniu się,,
- Materiały z warsztatów "Jak wspierać, a nie wyręczać w uczeniu się?"
- W prezentacji zostały wykorzystane rysunki autorstwa D. Sterny